



# Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540268 Lilla Ambjörntorp*



## Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

## Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska under- lätta förvaltningen av området och tillståndsprovningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds- plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprovning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

### Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

## Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.





# Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540268 Lilla Ambjörntorp*



## Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

## Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska under- lätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillstånds- plikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

### Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

## Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.



LÄNSSTYRELSEN  
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Elisabet Ottosson

## Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540268 Lilla Ambjörntorp

Kommun: Falköping

Områdets totala areal: 0,22 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-05-24

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut  
M2010/4648/Nm

### Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

### Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

#### Prioriterade bevarandevärden

I Natura 2000-området Lilla Ambjörntorp är de prioriterade bevarandevärdena den värdefulla hagmarksfloran och de populationer av hotade arter som finns i den artrika stagg-gräsmarken.

#### Motivering

Gräsmarken i Lilla Ambjörntorp har hävdats under lång tid och då utvecklats till en slåttermark med hedartad vegetation med förekomst av sällsynta och hotade arter.

#### Prioriterade åtgärder

Löpande årlig hävd med årlig sen slåtter och efterbete. Uppföljning och bevarandeåtgärder av hotade arter i området.

## Beskrivning av området

Lilla Ambjörntorp ligger nordväst om gården Stora Ambjörntorp i Jäla socken söder om Floby. Området ligger i en flack mellanbygd och är omgivet av åkermark i söder och barrskog i norr. Själv Natur 2000-området utgörs av en liten slåttermark med hedartad intressant flora i ett barrskogsbryn som ligger längs en betad vall. I fältskiktet finns en del hävdgynnade arter bl.a. av de för naturtypen typiska arterna stagg, slåttergubbe och knägräs och andra hävdgynnade arter, såsom svinrot. I området växer också ekorrbär, blåtåtel, vitsippa, skogsstjärna, gökärt, vårbrodd, blodrot, blåbär och odon. I buskskiktet finns enstaka enbuskar. Området har tidigare varit slåtteräng men i dag är den huvudsakliga hävden bete. Västra delen är ljusöppen. Norra delen är en glänta med ett bryn av gran, björk och sälg. Även i södra delen växer barrträd och en ek. En del skötselåtgärder har utförts i området. Eken i områdets södra del har friställts och en del barrträd har röjts bort. I fältskiktet har man utfört bränningar och krattat bort mossa för att underlätta fröspridning.

## Vad kan påverka negativt

Ogödslade gräsmarker är en rest från ett mer traditionellt lantbruk. I dagens förändrade jordbrukslandskap med en alltmer effektiv och intensiv markanvändning återstår endast ett fåtal gräsmarker och arterna knutna till dessa för en tynande tillvaro. Flera av gräsmarkerna, såsom den i Lilla Ambjörntorp, hotas alltjämt av fragmentering, igenväxning på grund av upphörd eller felaktig skötsel, kvävedefall eller exploatering.

Nedan nämnda åtgärder utgör exempel på åtgärder som skulle kunna ha negativ påverkan på naturtypen.

- Minskad eller upphörd hävd leder till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck påverkar naturtypen negativt.
- Gödsling (förutom från betande djur) kan påverka naturtypen negativt. Flera av de växter som är knutna till den artrika stagg-gräsmarken är känsliga för näringstillförsel eftersom de lätt kan konkurreras ut av kvävegynnade, storvuxna växter såsom brännässla. Även indirekt näringstillförsel som t.ex. spridning av gödsel och bekämpningsmedel i angränsande områden eller sambete med gödslad vall har negativ påverkan. Bete efter vegetationsperiodens slut och under vinterhalvåret innebär att djuren måste stödutfodras, vilket ger en näringstillförsel till fältskiktet och ska därför undvikas.
- Slitage och markskador. Det skulle t.ex. kunna uppstå om djuren gick på betesmarken vintertid.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- All form av exploatering som skulle förstöra fältskiktet. Exempel på detta är uppförande av väg eller byggnad, grävning, upplag eller schaktning. Även markexploatering och annan förändring av markanvändningen i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, uppodling, dikning och täktverksamhet, kan påverka områdets naturvärden negativt.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Främmande arter kan påverka konkurrensförhållanden, predationstryck och orsaka sjukdomar.

## Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger

samma med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Inget förordnande om skydd utöver Natura 2000 finns. Det är viktigt att ett löpande naturvårdsavtal eller långsiktigt skötselavtal upprättas men i nuläget finns ingen åtagandeplan. I närområdet finns andra betesmarker och möjligheten att restaurera dessa för att få miljöer dit arter kan sprida sig bör ses över.

Området ska hävdas med slåtter och efter höbärgningen ska ängen efterbetas. Beskuggande vegetation ska successivt röjas bort.

### **Uppföljning av naturtyper och arter**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.



## Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

### 6230 - Stagg-gräsmarker

---

*Areal:* 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

*Ny Areal:* 0,09 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

#### Beskrivning

Den del av området som utgörs av Natura 2000-naturtyp består av artrik stagg-gräsmark. Det finaste partiet av ängen är en botaniskt intressant hackslåttrest med en välutvecklad grässvål. Det finns enstaka förekomster av typiska arter bl a knägräs, slåttergubbe medan stagg är tämligen allmän.

Artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen på torra - friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Stagg-gräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Typiska arter: blåsuga, slåttergubbe, kattfot, ormrot, granspira, knägräs, pillerstarr, brunfläckig pärlemorfjäril, smultronvisslare, vitfläckig guldvinge m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

#### Bevarandemål

Arealen av stagg-gräsmarker (6230) ska vara minst 0,09 hektar. Regelbunden hävd i form av sen slåtter i slutet på juli samt efterbete ska påverka gräsmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive indirekt näringstillförsel genom tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Stagg-gräsmarkerna ska vara öppna och krontäckningen liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska kärlväxter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Exempel på typiska arter är slåttergubbe, knägräs, stagg och granspira.

#### Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för gräsmarken och dess arter är gynnsamt men riskerar att försämrans då området ligger isolerat och gräsmarker är få i närområdet, vilket gör att spridningen av arter är begränsad.



## Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. [www.artportalen.se](http://www.artportalen.se). Uttag 2016-05-24

Falköpings kommun, Naturvårdsprogram, Objekt del 1. 2008.

Ingelög, T. m fl (red), 1992: Floravård i jordbrukslandskapet - skyddsvärda arter. Databanken för hotade arter, Lund.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län, 1994: Ängs- och hagmarker i Falköpings kommun. Rapport - 94/19.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Ängar och hagar i Borås 1990:1.

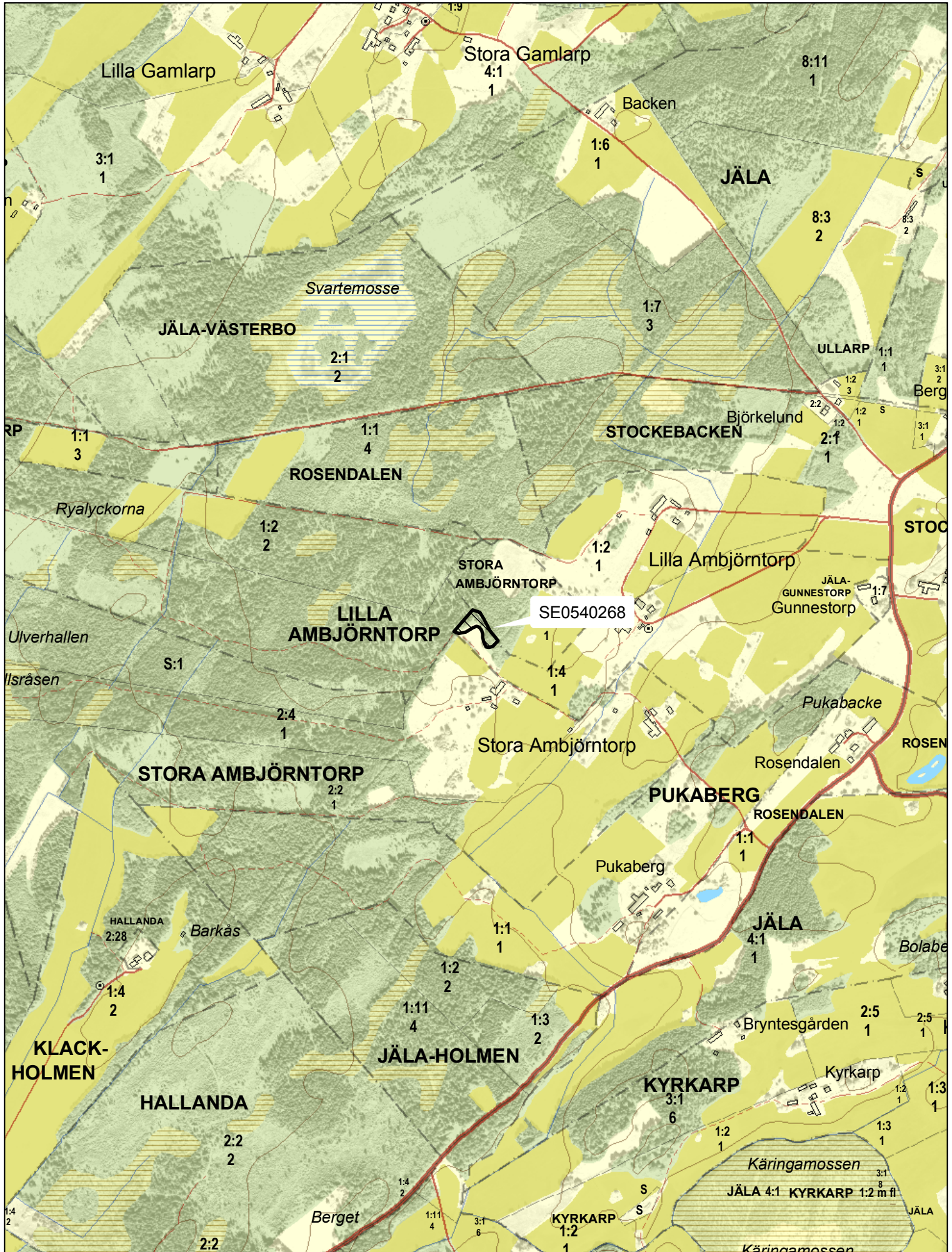
Länsstyrelsen i Älvsborgs län: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län 1994:5

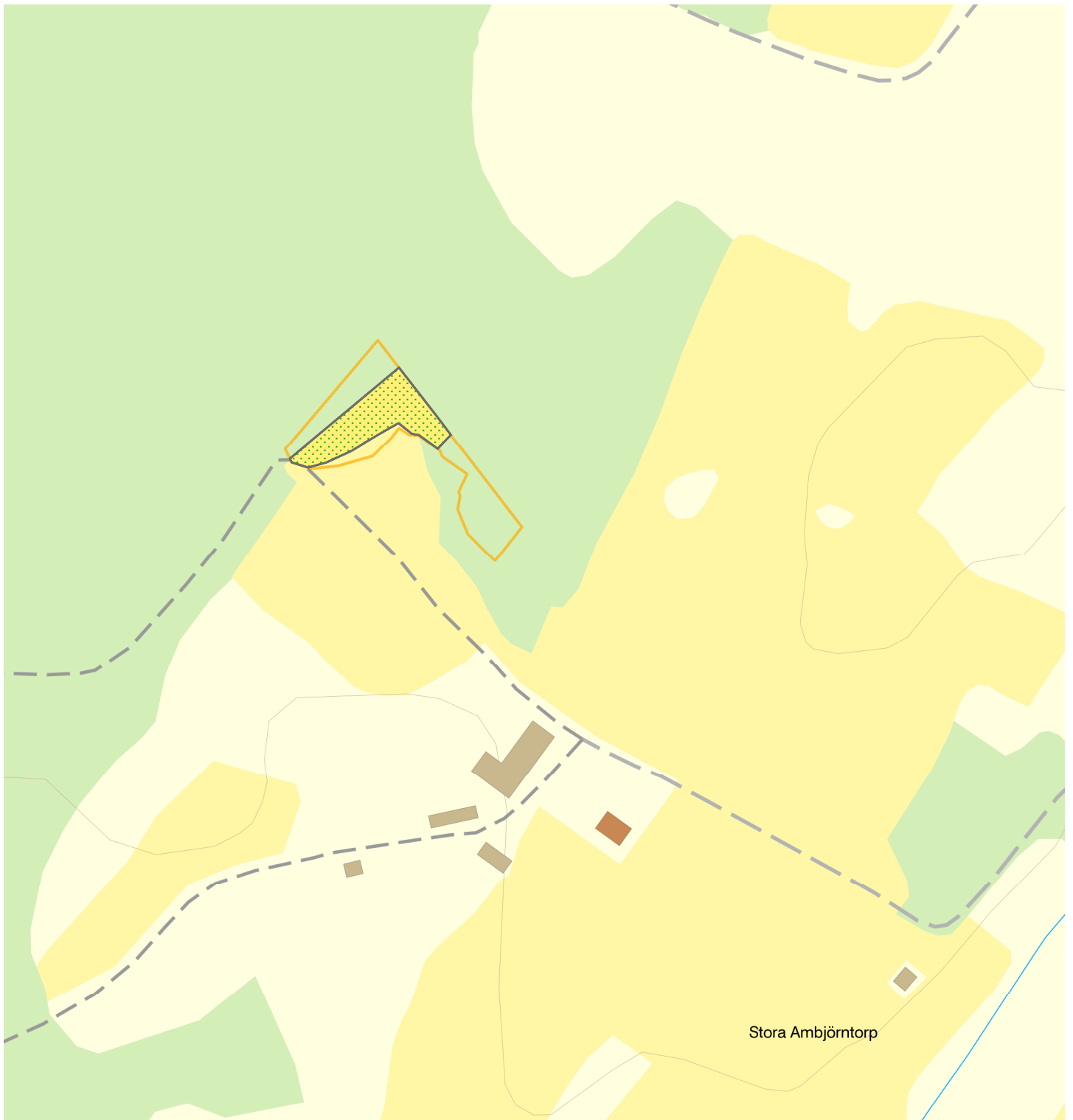
Sveriges finaste odlingslandskap, Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet, 1997:4815.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. [www.naturvardsverket.se/Stodmiljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/](http://www.naturvardsverket.se/Stodmiljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/). 2016-05-24.

## Bilagor

Kartor över naturtyper och gränser.







## Natura 2000-naturtypskarta, Lilla Ambjörntorp SE0540268, Falköping kommun



0 100 200 300 Meter

 6230 - Stagg-gräsmarker
  Natura 2000 Habitatdirektivet

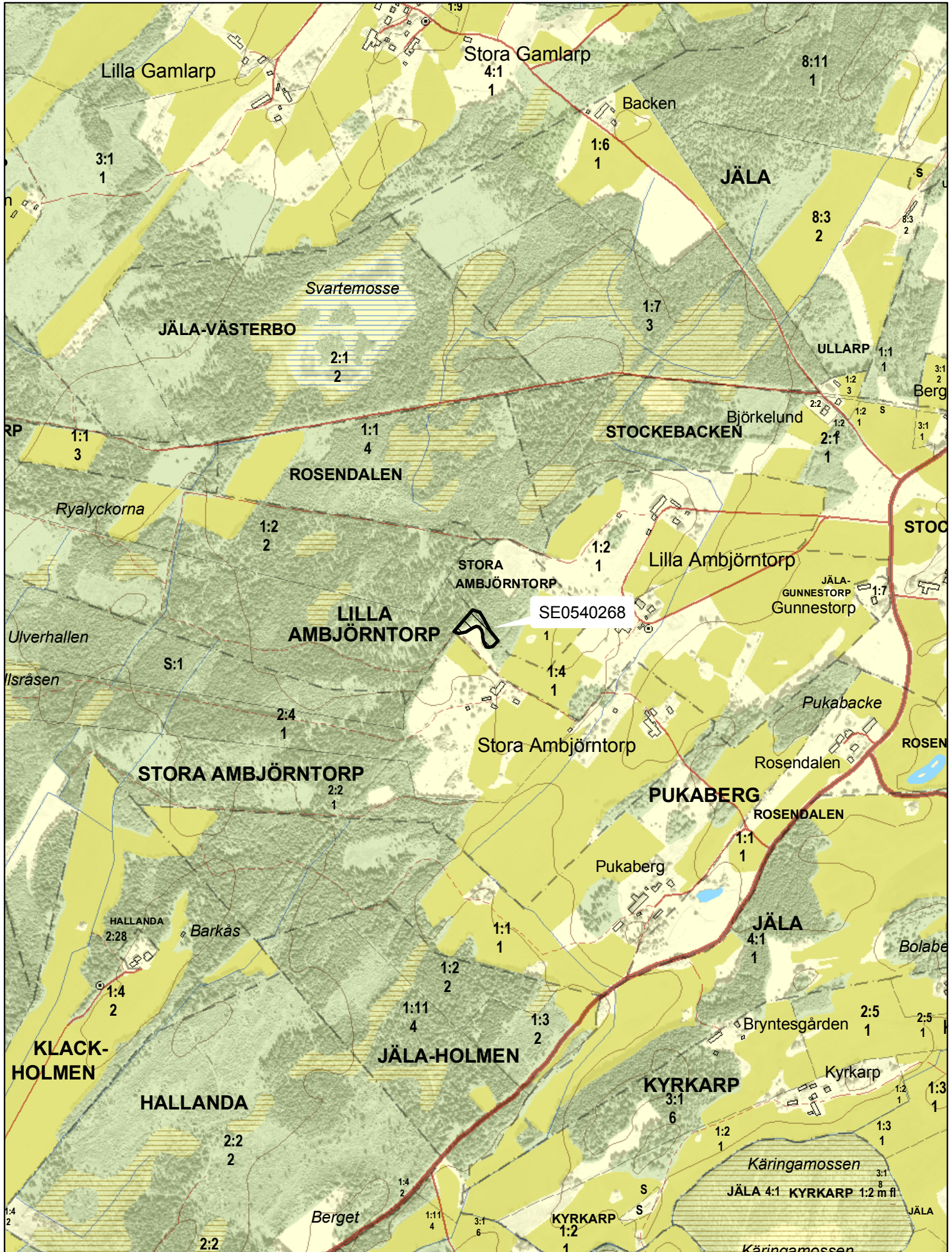
Fyll på med förklarande text

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län  
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skala (i A4): 1:2 193

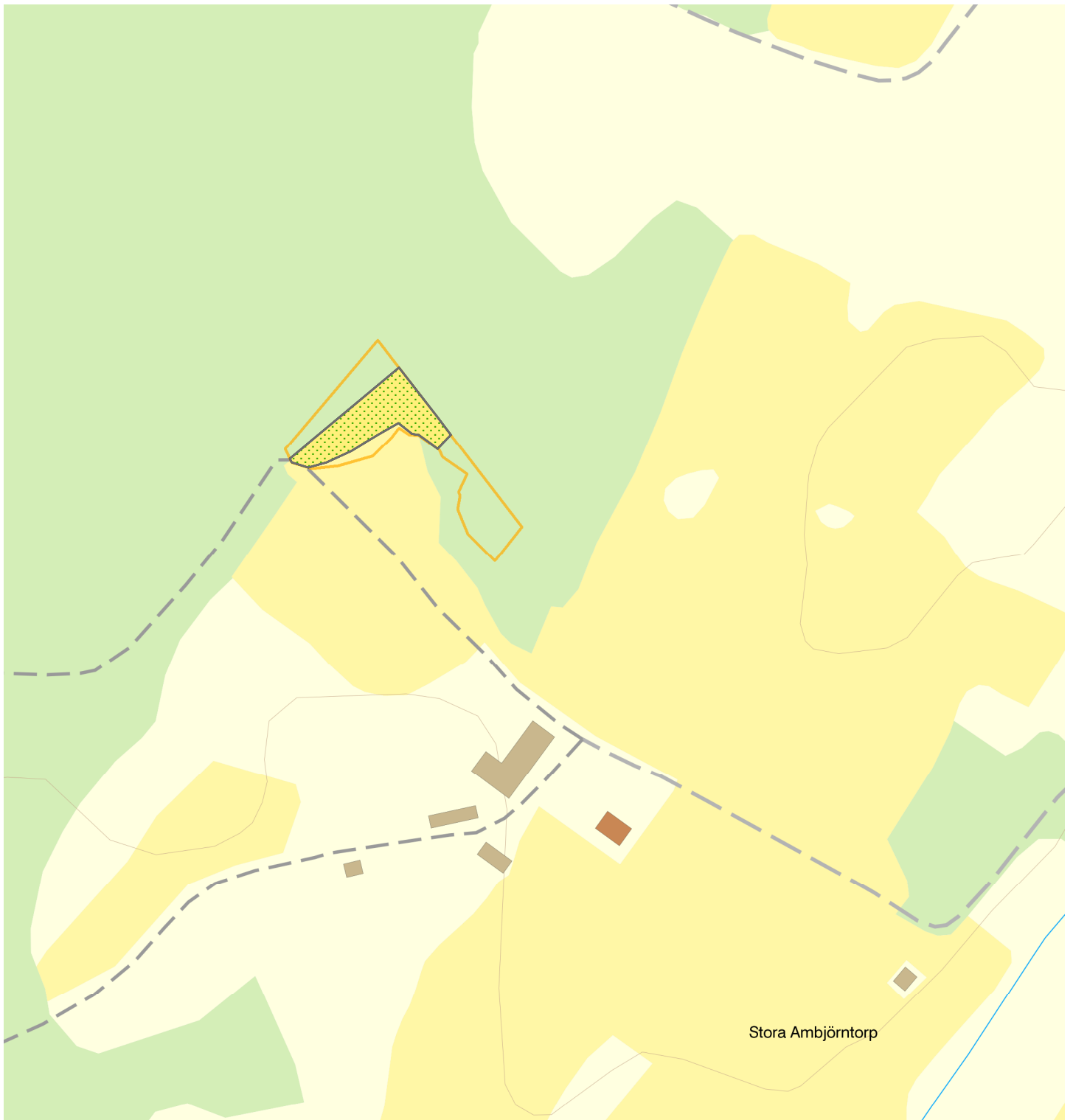




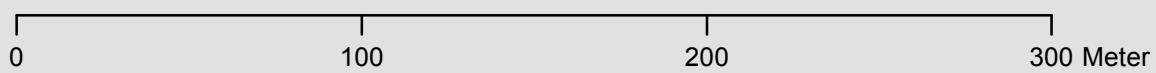


0 125 250 500 Meters





**Natura 2000-naturtypskarta, Lilla Ambjörntorp SE0540268,  
Falköping kommun**



6230 - Stagg-gräsmarker
     
 
 Natura 2000  
 Habitatdirektivet

**Fyll på med förklarande text**

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län  
 © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Skala (i A4): 1:2 193

